

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D., ve věci

žalobců: a) J. O. S., narozen „X“, státní příslušnost Irák,
b) B. O. S., narozena „X“, státní příslušnost Irák,
c) Ch. O. S., narozena „X“, státní příslušnost Irák,
d) S. O. S., narozena „X“, státní příslušnost Irák,
e) S. O. S., narozena „X“, státní příslušnost Irák,
f) nezletilý N. R. K., narozen „X“, státní příslušnost Irák,
všichni naposledy pobytem v Zařízení pro zajištění cizinců Balková,
sídlem Balková 1, 331 65 Tis u Blatna,
zastoupeni Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.,
sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9,

proti
žalované: Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie,
sídlem Olšanská 2, 130 51 Praha 3,

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 12. 2. 2020, č. j. CPR-38303-8/ČJ-2018-930310-V234, č. j. CPR-38301-8/ČJ-2018-930310-V234, č. j. CPR-38304-8/ČJ-2018-930310-V234, č. j. CPR-38300-8/ČJ-2018-930310-V234, a č. j. CPR-38305-8/ČJ-2018-930310-V234,

takto:

I. Rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 12. 2. 2020, č. j. CPR-38305-8/ČJ-2018-930310-V234, se pro vadu řízení zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

II. Žaloba se v části napadající rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 12. 2. 2020, č. j. CPR-38303-8/ČJ-2018-930310-V234, č. j. CPR-38301-8/ČJ-2018-930310-V234, č. j. CPR-38304-8/ČJ-2018-930310-V234, č. j. CPR-38300-8/ČJ-2018-930310-V234, **zamítá**.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobci se společnou žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého zástupce domáhali zrušení rozhodnutí žalované ze dne 12. 2. 2020, č. j. CPR-38303-8/ČJ-2018-930310-V234, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a) a potvrzeno rozhodnutí Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 3. 11. 2018, č. j. KRPU-196425-45/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, jímž bylo žalobci a) dle § 119 odst. 1 písm. c) bodů 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo správní vyhoštění. Doba, po kterou nelze žalobci a) umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena na 1 rok. Počátek doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byl stanoven v souladu s § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců od okamžiku, kdy cizinec pozbude oprávnění k pobytu na území České republiky. Současně byla určena dle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců doba k vycestování z území České republiky do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Zároveň bylo rozhodnuto, že se na žalobce a) nevztahují důvody znemožňující vycestování dle § 179 zákona o pobytu cizinců.
2. Dále se žalobci domáhali zrušení rozhodnutí žalované ze dne 12. 2. 2020, č. j. CPR-38301-8/ČJ-2018-930310-V234, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně b) a potvrzeno rozhodnutí Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 3. 11. 2018, č. j. KRPU-196436-31/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, jímž bylo žalobkyni b) dle § 119 odst. 1 písm. c) bodů 1 a 2 zákona o pobytu cizinců uloženo správní vyhoštění. Doba, po kterou nelze žalobkyni b) umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena na 1 rok. Počátek doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byl stanoven v souladu s § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců od okamžiku, kdy cizinec pozbude oprávnění k pobytu na území České republiky. Současně byla určena dle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců doba k vycestování z území České republiky do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Zároveň bylo rozhodnuto, že se na žalobkyni b) nevztahují důvody znemožňující vycestování dle § 179 zákona o pobytu cizinců.
3. Dále se žalobci domáhali zrušení rozhodnutí žalované ze dne 12. 2. 2020, č. j. CPR-38304-8/ČJ-2018-930310-V234, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně c) a potvrzeno rozhodnutí Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 3. 11. 2018, č. j. KRPU-196434-42/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, jímž bylo žalobkyni c) dle § 119 odst. 1 písm. c) bodů 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, uloženo správní vyhoštění. Doba, po kterou nelze

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

žalobkyni c) umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena na 1 rok. Počátek doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byl stanoven v souladu s § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců od okamžiku, kdy cizinec pozbude oprávnění k pobytu na území České republiky. Současně byla určena dle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců doba k vycestování z území České republiky do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Zároveň bylo rozhodnuto, že se na žalobkyni c) nevztahují důvody znemožňující vycestování dle § 179 zákona o pobytu cizinců.

4. Dále se žalobci domáhali zrušení rozhodnutí žalované ze dne 12. 2. 2020, č. j. CPR-38300-8/ČJ-2018-930310-V234, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně d) a potvrzeno rozhodnutí Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 3. 11. 2018, č. j. KRPU-196428-42/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, jímž bylo žalobkyni d) dle § 119 odst. 1 písm. c) bodů 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo správní vyhoštění. Doba, po kterou nelze žalobkyni d) umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena na 1 rok. Počátek doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byl stanoven v souladu s § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců od okamžiku, kdy cizinec pozbude oprávnění k pobytu na území České republiky. Současně byla určena dle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců doba k vycestování z území České republiky do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Zároveň bylo rozhodnuto, že se na žalobkyni d) nevztahují důvody znemožňující vycestování dle § 179 zákona o pobytu cizinců.
5. Dále se žalobci domáhali zrušení rozhodnutí žalované ze dne 12. 2. 2020, č. j. CPR-38305-8/ČJ-2018-930310-V234, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně e) a potvrzeno rozhodnutí Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 3. 11. 2018, č. j. KRPU-196431-43/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, jímž bylo žalobkyni e) dle § 119 odst. 1 písm. c) bodů 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo správní vyhoštění. Doba, po kterou nelze žalobkyni e) umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena na 1 rok. Počátek doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byl stanoven v souladu s § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců od okamžiku, kdy cizinec pozbude oprávnění k pobytu na území České republiky. Současně byla určena dle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců doba k vycestování z území České republiky do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Zároveň bylo rozhodnuto, že se na žalobkyni e) nevztahují důvody znemožňující vycestování dle § 179 zákona o pobytu cizinců.

Žaloba

6. Žalobci v žalobě nejprve uvedli, že napadená rozhodnutí, jakož i závazná stanoviska Ministerstva vnitra o možnosti vycestování žalobců, jsou v rozporu s ust. § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), ust. § 119, § 119a, § 120a, § 174a a § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, jakož i s čl. 2 a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práva a základních svobod (dále jen Úmluva“), čl. 3

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Úmluvy o právech dítěte, čl. 31 a 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků a čl. 16 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návratová směrnice“). Ke své situaci uvedli, že jsou skupinou sourozenců pocházejících z iráckého Mosulu a příslušníky nábožensko-etnické skupiny Jezídů. Zemi původu opustili z důvodu obav z pronásledování ze strany Islámského státu, neboť jejich náboženská skupina i oni sami byli opakovaně terčem pronásledování. Osoby známé žalobkyním c) a d) byly bojovníky Islámského státu uneseny a sexuálně zotročeny, manžel žalobkyně e) byl zavražděn. Dům rodiny žalobců byl vypálen, a proto žili s rodiči v táboře pro vnitřně vysídlené osoby v Iráku. V táboře však byly špatné hygienické podmínky a nebylo zde bezpečno. Bojovníci Islámského státu sem chodili verbovat muže a ženy unášeli do otroctví. Žalobkyně proto žily v konstantním strachu z únosu či zabítí. Z tohoto důvodu žalobci na pokyn rodičů v roce 2018 opustili svou vlast s úmyslem požádat v Evropě o mezinárodní ochranu. Jelikož nebylo, s ohledem na bezpečnostní situaci v Iráku, možné obstarat víza, žalobci cestovali pomocí pašeráků. Žalobci vyjádřili obavu, že v případě jejich návratu do země původu o ně nebude státními složkami postaráno a oni tak budou nuceni žít v nevyhovujících podmínkách táborů pro vnitřně vysídlené. Měli za to, že i přes porážku Islámského státu je bezpečnostní situace v zemi nestabilní. Žalobci upozornili, že jsou předchozími zkušenostmi silně traumatizováni. V případě žalobkyně c) se pak může jednat o osobu s lehkým mentálním postižením, které prozatím nebylo rozpoznáno.

7. Žalobci namítali, že správní orgány ve svých rozhodnutích dostatečně nezohlednily povinnosti České republiky vyplývající z Úmluvy o právech dítěte. K tomu poukázali jednak na znění čl. 3 Úmluvy a jednak na Obecný komentář Výboru OSN o právech dítěte č. 14 z roku 2013 k nejlepšímu zájmu dítěte. Zdůraznili, že správní vyhoštění bude mít dopad na život a zájmy dítěte, a to žalobců b) a f), správní orgány proto měly zohlednit dopady svého rozhodnutí na tyto osoby, posoudit nejlepší zájem dítěte a uvést, proč je dané opatření v souladu s nejlepším zájmem dítěte. Správní orgány však svá rozhodnutí založily na situaci jejich sourozenců, ke kterým se rozhodnutí o správním vyhoštění vztahuje, a práva dítěte, jeho zájmy nebo dopady správního vyhoštění na jeho osobu pominuly. Správní orgány se tak ve vztahu k žalobcům b) a f) nejlepším zájmem dítěte nijak nezabývaly. Jelikož se žalovaná s touto otázkou nevypořádala ani k odvolací námitce, zatížila tím své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti. Přestože správní orgány nejlepší zájem dítěte neposoudily, žalobci konstatovali, že napadená rozhodnutí s nejlepším zájmem dítěte v souladu nejsou, a to s ohledem na skutečnost, že v důsledku správního vyhoštění by bylo dítě vráceno do země původu, z níž uteklo kvůli válečnému konfliktu a pronásledování na základě příslušnosti k náboženské skupině. Žalobci dodali, že dle čl. 16 návratové směrnice měly správní orgány zohlednit skutečnosti týkající se zvláštní zranitelnosti žalobkyně c), která v řízení nebyla potvrzena ani vyvrácena. Správní orgány měly proto dle žalobců postupovat tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci a nechat žalobkyni c) odborně prošetřit, to se však nestalo.
8. Žalobci dále namítali, že žalovaný se nedostatečně vypořádal s námitkou překážek znemožňujících vycestování dle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. S poukazem na nestabilní a nadále nebezpečnou situaci v Iráku konstatovali, že jejich vycestování by představovalo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 179 odst. 2 písm. b), c) a d) zákona o pobytu cizinců. Žalobci své tvrzení odůvodnili svou příslušností k Jezídům a

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

skutečností, že pocházejí z válečné oblasti, kde byli příslušníci jejich náboženské skupiny po několik let vystavováni válečným zločinům, zločinům proti lidskosti a byli dlouhodobě a systematicky pronásledováni a likvidováni. Jsou proto zranitelnou skupinou, pro kterou by navrácení do země původu dopadlo obzvláště tvrdě. V tomto směru žalobci zdůraznili, že žalovaná se s jejich odkazy na zdroje dokumentující špatnou bezpečnostní situaci v Iráku nijak nevypořádala, když pouze poukázala na závazné stanovisko Ministerstva vnitra. Tím dle žalobců žalovaná zatížila napadená rozhodnutí další vadou nepřezkoumatelnosti. Žalobci na podporu svých tvrzení odkázali na množství zpráv vypovídajících o současné bezpečnostní situaci v Iráku, odkázali přitom jak na výroční zprávy mezinárodních neziskových organizací, tak na zprávy zahraničních vlád či na vybrané zprávy ze zpravodajských médií. K tomu podotkli, že s ohledem na závažnost informací a riziko porušení zásady non-refoulement a čl. 2 a 3 Úmluvy, je možné prolomit zásadu vyplývající z § 75 odst. 1 s. ř. s. a napadená rozhodnutí přezkoumat ex nunc.

Vyjádření žalované k žalobě

9. Žalovaná k výzvě soudu předložila správní spisy a písemná vyjádření k žalobě, v nichž shodně navrhla zamítnutí žaloby. Odkázala přitom na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí a žalobou napadeného rozhodnutí.

Posouzení věci soudem

10. O žalobě soud rozhodl bez jednání, neboť žalobci ani žalovaná v zákonné lhůtě podle § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců nenavrhli konání jednání a současně soud nepovažoval nařízení jednání za nezbytné pro rozhodnutí věci.
11. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle ustanovení § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky v projednávané věci ovšem zjištěny nebyly.
12. Ze správního spisu vyplývá, že žalobci byli kontrolováni dne 4. 10. 2018 ve 23:20 hodin hlídkou Policie České republiky na dálnici D8 směrem do Německa poté, co hlídka zastavila osobní automobil Opel Astra, reg. zn.: „X“. Následně bylo zjištěno, že žalobci nemají vydáno vízum ani povolení k pobytu, které by je opravňovalo k pobytu na území České republiky. Dne 6. 10. 2018 byly zahájeny úkony ve věci správního vyhoštění žalobců a) až e). Žalobci a), c) d), e) shodně uvedli, že jsou sourozenci, pochází z Mosulu v Iráku, cítí se zdrávi a z Iráku odcestovali před 15 dny letecky do Turecka, dále cestovali prostřednictvím převaděčů. Žalobci hovoří kurdsky. Jejich rodiče zůstali v Iráku v uprchlickém táboře. Z Iráku vycestovali na nějaké cestovní doklady, ale pravděpodobně se jednalo o padělky, protože své pasy zanechali v Iráku, když prchali před Islámským státem.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Na území České republiky nemají žádné společenské či kulturní vazby, nevlastní zde žádný majetek a v České republice nikoho neznají. Do Iráku se nemohou vrátit, neboť je v místě, kde žijí, ohrožuje Islámský stát. Jejich cílem je Německo, kde chtějí požádat o azyl. Jsou si vědomi, že po území Evropské unie cestují neoprávněně. Žalobkyně b) byla ubytována na žádost žalobce a) společně s ním v zařízení pro zajištění cizinců, neboť mu byl nad ní svěřen rodiči dohled a v době zahájení řízení byla nezletilým dítětem. Žalobce f) byl ubytován na žádost žalobkyně e) společně s ní v zařízení pro zajištění cizinců, neboť se jednalo o jejího nezletilého syna. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 11. 2018, č. j. 75 A 26/2018-40, bylo zajištění žalobců a), b), e) a f) zrušeno.

13. Po přezkoumání skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování žalované, dle § 75 odst. 1 s. ř. s., dospěl soud k závěru, že předmetná žaloba je z části důvodná.
14. Nejprve se soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti, kterou žalobci spatřovali v tom, že se žalovaná v napadených rozhodnutích nijak nevypořádala s jejich odvolacími námitkami. Tato námitka není důvodná.
15. Z odůvodnění napadených rozhodnutí vyplývá, že žalovaná se možným zásahem do soukromého a rodinného života žalobců zabývala, když uvedla, že správní orgán I. stupně zkoumal, zda rozhodnutím o správním vyhoštění nebude nepřiměřeně zasaheno do soukromého a rodinného života žalobců, a to prostřednictvím dotazů na jejich rodinné vazby, jak v České republice, tak v Iráku. Na základě nashromážděného spisového materiálu pak žalovaná dospěla k závěru, že rozhodnutí o správním vyhoštění bude zásahem do rodinného a soukromého života, ale nebude zásahem nepřiměřeným. Žalovaná podotkla, že správní vyhoštění představuje vždy určitý zásah do soukromého života cizince, který vyžaduje individuální posouzení proporcionality mezi veřejným zájmem na správním vyhoštění cizince a jeho právem na soukromý život. Natolik závažný zásah, že by jím došlo k porušení Úmluvy o právech dítěte či Úmluvy o ochraně lidských práv však v případě žalobců neshledala.
16. Žalovaná taktéž reagovala na námitku nedostatečného posouzení překážek vycestování do země původu, když v napadeném rozhodnutí uvedla, že na základě této námítky požádala Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, o potvrzení nebo změnu závazných stanovisek ze dne 10. 10. 2018. Ministerstvo vnitra následně vydalo závazná stanoviska ze dne 20. 1. 2020, resp. ze dne 27. 8. 2019, v nichž potvrdilo, že vycestování žalobců je možné. Žalovaná dodala, že žalobci byli vyrozuměni o tom, že závazná stanoviska včetně jejich podkladů byla založena do správního spisu a že mají možnost uplatnit svá práva dle ust. § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, této možnosti však žalobci nevyužili. Žalovaná k tomu uzavřela, že je ze zákona obsahem závazného stanoviska vázána a nemá oprávnění, jakkoliv toto stanovisko interpretovat anebo jej obsahově měnit. Závazné stanovisko podmiňuje výrokovou část rozhodnutí a je-li obsah závazného stanoviska jednoznačný, nedisponuje správní orgán žádným prostorem pro správní uvážení.
17. Dále se soud zabýval námitkou, že žalovaná v případě žalobců b) a f) nepostupovala v souladu s principem nejlepšího zájmu dítěte. Tuto námitku soud shledal částečně důvodnou.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

18. Dle § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců rozhodnutí o správním vyhoštění podle § 119 nelze vydat, jestliže jeho důsledkem by byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince.
19. Dle čl. 1 Úmluvy o právech dítěte pro účely této úmluvy se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.
20. Dle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.
21. Soud předně uvádí, že za nezletilé dítě lze v souladu s čl. 1 Úmluvy o právech dítěte považovat pouze žalobce f), jelikož ten jako jediný ze žalobců nedovršil ke dni vydání napadeného rozhodnutí 18. rok života. Zkoumání nejlepšího zájmu dítěte proto připadá v úvahu jen v případě napadeného rozhodnutí č. j. CPR-38305-8/ČJ-2018-930310-V234, jímž žalovaná rozhodla o správním vyhoštění žalobkyně e), tj. matky žalobce f). O tom, že je mezi žalobci e) a f) vztah matky a syna přitom nepanovaly žádné pochybnosti, neboť nezletilý žalobce e) byl při předcházejícím zajištění žalobců právě z tohoto titulu ubytován v zařízení pro zajištění cizinců podle § 140 zákona o pobytu cizinců.
22. K povinnosti správních orgánů zkoumat nejlepší zájem dítěte Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 10. 2017, č. j. 5 Azs 82/2017-57, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil: „*Nejvyšší správní soud konstatuje, že rodinné vztahy, ekonomické poměry, společenské vazby posoudil prvostupňový orgán pouze formálně, neboť je bez jakéhokoliv odůvodnění označil za zpřetrhatelné, žalovaný se poté plně s odůvodněním prvostupňového orgánu ztotožnil a na něj v odůvodnění odkázal. V této souvislosti je třeba zmínit čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte (č. 104/1991 Sb.). Podle uvedeného ustanovení „[z]ájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými, nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány“. Odstavec 2 stanoví: „Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují zajistit dítěti takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho, přičemž berou ohled na práva a povinnosti jeho rodičů, zákonných zástupců nebo jiných jednotlivců právně za něho odpovědných, a činí pro to všechna potřebná zákonodárná a správní opatření.“ Všeobecný komentář z roku 2003, nazvaný Obecná opatření pro provádění Úmluvy o právech dítěte (General measures of implementation of the Convention on the Rights of the Child), uvádí, že článek 3 odkazuje na každý legislativní, administrativní a soudní orgán nebo instituci, které jsou prostřednictvím tohoto ustanovení povinny aplikovat hledisko (princip) nejlepšího zájmu dítěte prostřednictvím systematického zkoumání a zvažování možných dopadů svých rozhodnutí a postupů na práva a zájmy dítěte. V kontextu dané věci pak nelze přehlédnout, že požadavky zmiňovaného komentáře na rozhodování ve věcech povolování pobytu cizince se musí nepochybně uplatnit i při rozhodování o jeho správním vyhoštění (potažmo přezkumu takového rozhodnutí), neboť z povahy věci jsou důsledky správního vyhoštění pro cizince a jeho rodinu daleko citelnější (k tomu blíže rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2011, č. j. 7 As 112/2011 - 65, či nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 23/11, č. 234/2012 Sb.).“*
23. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 12. 2019, č. j. 10 Azs 262/2019-31, dostupném na www.nssoud.cz, dále uvedl: „*Zásada nejlepšího zájmu dítěte jistě není, slovy ESLP, „trumfovou kartou“, která přebije jakékoliv v konfliktu stojící pravidlo. Proto tato zásada Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.*

nevede k závěru, že je třeba přijmout všechny děti, kterým by se zde žilo lépe. Neznamená ani, že žalobce má právo na pobyt v jakékoliv zemi dle vlastního výběru, v tomto případě ČR. Rozpor s článkem 8 Úmluvy nastane především za situace, kdy odůvodnění vnitrostátního rozhodnutí neobsahuje dostatečně individuální posouzení protichůdných zájmů včetně nejlepšího zájmu dítěte tak, aby mezi nimi bylo možné dosáhnout spravedlivé rovnováhy. Správní orgán musí posoudit zejména věk dítěte, poměry v zemi původu a rozsah, ve kterém je dítě závislé na tom či onom rodiči (např. rozsudek ESLP ze dne 8. 11. 2016, El Ghatet proti Švýcarsku, stížnost č. 56971/10, zejména §§ 46-47 a judikatura tam citovaná).“

24. Zdejší soud konstatuje, že z rozhodnutí o správním vyhoštění žalobkyně e) nevyplývají žádné úvahy o tom, že by bylo jakkoliv hodnoceno hledisko nejlepšího zájmu dítěte, kterým byl v tomto případě žalobce f). Ze shora uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu je zřejmé, že se správní orgány musí, a to nejen v řízení o správním vyhoštění, při zkoumání dopadů svého rozhodnutí zabývat i hlediskem nejlepšího zájmu dítěte. Žalovaná i správní orgán I. stupně se však zabývaly toliko posuzováním zásahu do rodinného a soukromého života žalobkyně e), aniž by se blíže zabíraly situací nezletilého žalobce f) a důsledky pro něj z rozhodnutí o správním vyhoštění jeho matky vyplývajícími. Z výše uvedeného je zřejmé, že žalovaná zatížila své rozhodnutí ve věci zajištění žalobkyně e) vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
25. S ohledem na shora uvedené skutečnosti soud proto s poukazem na ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. přikročil výrokem I. ke zrušení rozhodnutí žalované o správním vyhoštění žalobkyně e) pro vadu řízení a současně ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s. také rozhodl o vrácení věci žalované k dalšímu řízení. V dalším řízení bude žalovaná dle ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku.
26. Další námitka žalobců se týkala nezohlednění možné zvláštní zranitelnosti žalobkyně c). Žalobci poukázali na skutečnost, že žalovaná nenechala žalobkyni c) odborně vyšetřit a nezjistila tak, zda se jedná o osobu s postižením či nikoliv. Uvedený postup žalobci shledali v rozporu s čl. 16 návratové směrnice. Soud této námitce nepřisvědčil.
27. Dle čl. 16 odst. 1 návratové směrnice zajištění se zpravidla vykonává ve zvláštních zajišťovacích zařízeních. Nemůže-li členský stát poskytnout ubytovací prostor ve zvláštním zajišťovacím zařízení a musí-li se uchýlit k umístění ve věznici, musí být zajištění státní příslušníci třetí země odděleni od běžných vězňů. Dle odst. 3 téhož ustanovení zvláštní pozornost se věnuje postavení zranitelných osob. Poskytuje se neodkladná zdravotní péče a základní léčba.
28. Soud především uvádí, že žalobci odkazovaný čl. 16 návratové směrnice se týká toliko zajištění cizinců, a nikoliv jejich správního vyhoštění, žalovaná jej proto již s ohledem na tuto skutečnost nemohla porušit. Povinnost zkoumat, zda je vyhošťovaná osoba zranitelnou osobou, nicméně nevyplývá ani z právní úpravy správního vyhoštění dle zákona o pobytu cizinců (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 1 As 16/2011-98, bod 19, dostupný na www.nssoud.cz). Nelze tedy konstatovat, že by žalovaná nezkoumáním možné zranitelnosti žalobkyně c) v řízení o správním vyhoštění žalobců pochybila.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

29. Dále se soud zabýval námitkou žalobců, že se správní orgány, s ohledem na jejich nábožensko-etnický původ a aktuální situaci v Iráku, nedostatečně zabývaly existencí překážek vycestování.
30. Dle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců *police v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a 120 je povinna si vyžádat závazné stanovisko ministerstva, zda vycestování cizince je možné (§ 179); to neplatí a) rozhoduje-li policie o správním vyhoštění při vycestování cizince na hraničním přechodu a cizinec výslovně uvede, že jeho vycestování je možné, b) pochází-li cizinec z bezpečné země původu podle jiného právního předpisu a neuvedl-li skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí podle § 179, nebo c) jde-li o občana Evropské unie.*
31. Dle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu tam hrozilo skutečné nebezpečí.*
32. Dle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců *za skutečné nebezpečí se podle tohoto zákona považuje navrácení v rozporu s článkem 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.*
33. Z obsahu správních spisů vyplývá, že správní orgán I. stupně dne 7. 10. 2018 u každého ze žalobců požádal o vypracování závazného stanoviska k otázce existence důvodů znemožňujících jejich vycestování. Na základě těchto žádostí vydalo Ministerstvo vnitra dne 10. 10. 2018 ke každému z žalobců závazné stanovisko k možnosti vycestování, v nichž shodně uzavřelo, že vycestování žalobců a) až f) do Iráku je možné. Ze závazných stanovisek vyplývá, že Ministerstvo vnitra vycházelo zejména z výpovědi žalobců ve správním řízení a dále z Informace odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra – Irák – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 6. 3. 2018. Závěr o neexistenci překážek vycestování následně na žádost žalovaného přezkoumal ministr vnitra, který závaznými stanovisky ze dne 27. 8. 2019 a 20. 1. 2020, u každého z žalobců potvrdil, že jejich vycestování je možné. Ze závazných stanovisek je zřejmé, že ministr vnitra si pro posouzení situace žalobců vyjma výše uvedených podkladů dále obstaral též Informace odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra – Irák – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 30. 8. 2019. Závaznými stanovisky ministra vnitra bylo potvrzeno, že v Iráku sice stále existuje hrozba útoků ze strany bojovníků Islámského státu, nicméně bezpečnostní situaci v regionu iráckého Kurdistánu a v jižní části země lze považovat za relativně klidnou a stabilní.
34. Soud konstatuje, že z obsahu výše uvedených závazných stanovisek k možnosti vycestování žalobců do Iráku jednoznačně vyplývá, že v Iráku nebezpečí ozbrojených útoků stále existuje, tuto skutečnost ostatně správní orgány obou stupňů nijak nezpochybnil. Správní orgán I. stupně i žalovaná naopak při vyhodnocení možných překážek vycestování žalobců do Iráku k závěrům Ministerstva vnitra přihlížely a vycházely z nich. Jestliže žalobci ve své námitce akcentovali svůj jezidský původ, soud uvádí, že i s touto skutečností se Ministerstvo vnitra při zpracování předmětných závazných stanovisek vypořádalo. Ministerstvo vnitra označilo tvrzení žalobců o hrozbě nebezpečí vážné újmy odvozené od jejich příslušnosti k Jezídům za nevěrohodné. Poukázalo přitom na skutečnost, že žalobci v průběhu řízení před správním orgánem I. stupně neuvedli konkrétní důvody svého Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

odchodu z vlasti, vyjma toho, že jejich cílem je požádat o azyl v Německu. Jelikož žalobci zmínili skutečnost, že jsou příslušníky nábožensko-etnické skupiny Jezídů poprvé až v odvolání, Ministerstvo vnitra dospělo k závěru, že takto předestřené obavy o život byly z jejich strany uvedeny účelově s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. S tímto závěrem se soud ztotožňuje.

35. S ohledem na uvedená skutková zjištění správních orgánů má soud za to, že se žalovaný, jakož i správní orgán I. stupně překážkami vycestování žalobců do Iráku ve smyslu ust. § 179 zákona o pobytu cizinců zabývaly v dostatečném rozsahu, odpovídajícímu okolnostem případu. Žalobci by si měli především uvědomit, že správní orgán rozhodující o správním vyhoštění vychází při hodnocení potenciálních překážek vycestování cizince do země původu primárně z jeho výpovědi, kterou následně buď podpoří, nebo vyvrátí závazné stanovisko o možnosti vycestování zpracované dle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. V projednávané věci žalobci v průběhu správního řízení nesdělili, jakým způsobem se jich bezpečnostní situace v Iráku přímo dotýká a jaká újma jim v důsledku tohoto stavu konkrétně hrozí. Naproti tomu správními orgány bylo na základě výše citovaných závazných stanovisek o možnosti vycestování žalobců do Iráku zjištěno, že jimi tvrzená špatná bezpečnostní situace nepanuje na celém území země, z čehož zároveň vyplynulo, že skutečné nebezpečí ve smyslu § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců žalobcům v důsledku navrácení do Iráku nehrozí. Soud proto stran zjišťování existence možných překážek vycestování žalobců neshledal v postupu žalovaného ani správního orgánu I. stupně žádné pochybení.
36. Dokazování písemnostmi, na které žalobci odkázali na podporu svého tvrzení o trvajícím konfliktu v zemi původu, soud pro nadbytečnost neprováděl, neboť tvrzení žalobců ohledně situace v Iráku nejsou v rozporu s informacemi zjištěnými žalovanou a nevztahují se konkrétně k žalobcům. Dokazování nesporných skutečností by v daném případě nemohlo přinést změnu rozhodnutí ve věci.
37. S ohledem na shora uvedené skutečnosti soud uzavírá, že žaloba proti rozhodnutí o zajištění žalobců a), b), c) a d) není důvodná, a proto ji podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. výrokem II. zamítl.
38. Současně soud podle ust. § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve výroku III. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť procesně úspěšní žalobci e) a f) žádné náklady řízení nepožadovaly a ani jim podle obsahu správního spisu nevznikly. Žalobcům a), b), c) a d) soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť neměli ve věci úspěch a žalované žádné náklady nad rámec její úřední činnosti podle obsahu správního spisu nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 20. dubna 2020

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)